

Němci či Dánové mají moře s větrníky. Česku zbývá jádro

[Jan Brož](#)

Švýcarsko a Česko jsou dost rozdílné země. Pokud jde o energetiku, mají toho ale překvapivě mnoho společného. Počátkem června Švýcaři v referendu stvrdili záměr na zdvojnásobení produkce zelené elektřiny do roku 2050. Těch, kterým se masivní výstavba větrníků a solárních parků v Alpách nezamlouvá, však rozhodně nebylo málo.

„Švýcarsko není zemí pro větrnou energii. A solární elektrárny fungují jen tehdy, když slunce svítí,“ nechal se slyšet odpůrce nového energetického zákona a šéf nejsilnější parlamentní strany SVP (Schweizerische Volkspartei) Marcel Dettling. „Ve Švýcarsku máme větru buď příliš málo, nebo hodně, nefouká pravidelně. A kvůli tomu si zničíme krajinu,“ [dodal Dettling v rozhovoru pro server Swissinfo.ch](#).

Argument o vlivu na krajinu zaznívá od odpůrců větrné energetiky nejčastěji i v Česku. Vláda sice věří, že se jí vznikem [takzvaných akceleračních zón](#) podaří potřebný rozvoj větrníků odblokovat a jejich

výkon v dohledné době výrazně naroste, i tak však budou v tuzemské energetice hrát spíše doplňkovou než dominantní roli. I na těch největrnějších českých hůrkách fouká zkrátka méně než v Severním moři.

Jenže Švýcaři ve zmíněném referendu nerozhodovali jen o zelené energetice, ale i o jiném zdroji, který aktuálně stojí v centru tuzemských energetických plánů. Občané konfederace kývli na prodloužení životnosti čtyř tamních jaderných bloků až na osmdesát let. A zároveň se v zemi rozjela intenzivní debata o zrušení zákazu výstavby nových reaktorů, kterým země vystavila stopku po [havárii v japonské Fukušimě](#) před 13 lety.

Česko i Švýcarsko, oba vnitrozemské státy s geografii krajiny, která rozhodně není ideální pro masivní budování výkonných větrných a solárních parků, tedy věří, že jejich cestou k uhlíkové neutralitě je jaderná energetika. Nebo je aspoň její významnou součástí. Zkrátka tím, čím jsou pro Nizozemsko, Dánsko, Německo a případně i Polsko offshorové větrné parky v Severním a Baltské moři, to pro Čechy a Švýcary představují elektrárny Temelín, Dukovany, Leibstadt či Beznau. „Český offshore je v podstatě jádro,“ říká místopředseda představenstva skupiny ČEZ Pavel Cyrani.

Česko na startu evropské jaderné renesance

Zatímco pod Matterhornem ovšem teprve startuje diskuse o revizi pofukušimských protiatomových restrikcí, Česko stojí na samém startu evropské jaderné renesance. Vláda Petra Fialy (ODS) v polovině července po deseti letech příprav [rozhodla o výstavbě až čtyř nových bloků v Česku jihokorejskou společností KHNP](#). Výstavba prvního z nich by měla v Dukovanech odstartovat v roce 2029. Do regulérního provozu mají nové Dukovany najet v roce 2038 a zhruba s ročním odstupem se očekává i připojení druhého z tamních bloků.

Pokud se harmonogram podaří naplnit, půjde o první nové reaktory vybudované v Evropě v rámci „jaderné renesance“, o které se začalo mluvit po ruském útoku na Ukrajinu a v souvislosti s rozvojem bezemisní energetiky a naplnění cílů Green Dealu. Až poté budou následovat země

jako Polsko, Nizozemsko či Slovinsko, které výstavbu jaderných elektráren rovněž plánují.

Rozhodnutí, zda se rozjede výstavba dvou reaktorů i v Temelíně, nechali ministři prozatím až na příští vládu. Podle Státní energetické koncepce by nicméně měl podíl jádra na hrubé výrobě elektřiny do roku 2040 vzrůst ze současných 37 až na 68 procent. Bezemisní jaderná elektřina by tak v energetickém mixu nahradila fosilní uhlí.

Stovky miliard pro české firmy i rozpočet

Pokud budoucí vláda zvolí maximalistickou variantu výstavby čtyř reaktorů, vyplatilo by se podle výkonného ředitele Aliance české energetiky (CPIA) Josefa Perlíka tuzemským dodavatelům obnovit i ztracenou výrobu některých velkých komponent pro jaderné zdroje. „Kde se dnes kompetence českého průmyslu ztratila, je oblast primárního potrubí, parogenerátorů či tlakové nádoby. Možná bychom se k výrobě dokázali vrátit, aby však investiční náklady na obnovení produkce dávaly smysl, musely by se postavit všechny čtyři nové bloky,“ [řekl Perlík v nedávném rozhovoru pro HN](#).

V současnosti jsou však jisté jen dva nové bloky v Dukovanech. Dva nové reaktory doporučuje i [datová analýza think-tanku Fakta o klimatu](#), která pracovala s 540 scénáři možného vývoje v následujících desetiletích. Podle studie jsou právě dva bloky optimální pro pokrytí energetických potřeb Česka a zároveň pro udržení rizik neúměrného prodražení projektů v bezpečných mezích. Stát počítá, že jeden blok vyjde na 200 miliard korun.

S ohledem na ufinacování proto proti výstavbě „jen“ dvou bloků nenamítá nic ani zástupce tuzemských dodavatelů Perlík. I bez obnovení produkce parogenerátorů a tlakových nádob v Česku totiž výstavba nových bloků pro firmy, jako jsou Škoda JS, ZAT, I&C Energo, Sigma, MICO, Armatury Group či Doosan Škoda Power, představuje mnohamiliardové zakázky na celá desetiletí. Vedle samotné výstavby by se totiž české společnosti podílely i na budoucí údržbě nových bloků.

Průmyslníci dlouhodobě doufají, že se jim podaří „urvat“ 65 a více procent z hodnoty zakázky. Čistým přepočtem z ceny to při dvou blocích znamená zhruba 260 miliard korun pro české firmy, jejich zaměstnance a státní pokladnu ve formě odvedených daní.

Čisté baterie z jaderné elektřiny

Nejde však jen o firmy z jaderného, případně stavebního sektoru, které se na výstavbě mohou přímo podílet, ale o průmysl jako celek. Tuzemský energetický mix se stále vysokým podílem uhlí zanechává v jakémkoliv produktu „Made in Czechia“ automaticky nemalou emisní stopu. A udat takový produkt na trhu je stále složitější. „Zákazníkovi se dnes už nechce platit vyšší cenu za nízkoemisní produkt. Rovnou řekne, že jiný výrobek vůbec neodebere,“ říká [Ondřej Douša, šéf společnosti MTX Renewables z průmyslové skupiny MTX miliardáře Petra Otavy](#).

Svízel zplodin obsažených v tuzemské produkci se projevila třeba u [návrhu evropských pravidel výpočtu emisní stopy u baterií](#). Česko o takzvanou gigafactory, závod na baterie, dlouhodobě usiluje. Pokud návrh projde, znamenalo by to však, že v Česku vyrobená baterka bude automaticky „špinavější“ než třeba baterka ze Slovenska. To může být pro investory do gigafactory velká překážka. Podle [německého deníku Die Welt](#) je navíc pravděpodobné, že pokud se takový princip prosadí u baterií, rozšíří se i na další produkty.

„Čisté“ akumulátory by naopak bylo možné vyrábět v zemích nejen s vysokým podílem zelené, ale především jaderné energetiky, mezi které se díky nedávnému dokončení elektrárny Mochovce řadí i zmíněné Slovensko. Nebo třeba Švýcarsko. Jeho jaderný podíl na hrubé výrobě elektřiny je sice už dnes srovnatelný s Českem, namísto uhlí tam však mohou vsadit ještě na rozvinutou vodní energetiku. Jinými slovy, Švýcaři mají pro vnitrozemský offshore ještě alternativu v alpských přehradách. Česku zbývá jen jádro.

Článek vznikl ve spolupráci se společností ČEZ